

Til: Universitetsstyret
Fra: Universitetsdirektøren

Sakstype: Vedtakssak
Møtesaksnr: V-sak 76-25
Møtenr: 7/2025
Møtedato: 2.12.2025
Notatdato: 25.11.2025
Arkivsaksnr:
Saksansvarlig: Ellen Johanne Caesar
Saksbehandler: Anders Wiland Skumsnes

Bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO

Bakgrunn

I sak V-42-24 *Anskaffelser i en urolig verden – etiske retningslinjer for anskaffelser og anskaffelsesstrategi UiO 2024-2028*, 18. september 2024 (<https://www.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/2024/09-18/v-sak-42-24-anskaffelser-i-en-urolig-verden---etiske-retningslinjer-for-anskaffelser-og-anskaffelsesstrategi-uio-2024-2028.pdf>), vedtok universitetsstyret nye reviderte etiske retningslinjer for anskaffelser og fastsatte anskaffelsesstrategi for 2024-2028. Anskaffelsesstrategien og de etiske retningslinjene for anskaffelser som ble vedtatt av universitetsstyret i september 2024 er lagt ved saken i sin helhet.

I styresak V-68-25 *Bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO*, 28. oktober 2025, [v-sak-68-25-bærekraftig-anskaffelsespraksis-ved-uio-forskningsetikk-internasjonalt-samarbeid.pdf](#), ble orientering om implementering av bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO lagt frem og diskutert. Saken belyste de tiltak, prosedyrer og verktøy som er implementert for å innføre UiOs etiske retningslinjer for anskaffelser og for gjennomføring av anskaffelsesstrategien.

Sak V-68-25 ble i styremøtet 28.10 omgjort til en diskusjonssak. Saken legges nå fram som en vedtakssak. Fremleggsnotatet med vedlegg, som presentert i styresak V-68-25 legges her frem uendret. Spørsmål og kommentarer som fremkom i Universitetsstyrets diskusjon i møtet den 28.10 er behandlet i dette notatet.

Oppfølging av universitetsstyremøte den 28.10

I møtet 28.10.25 ble forpliktelsen UiO har til å gjennomføre vurderinger og være aktsomme fremhevet. I alle anskaffelser skal det gjøres balanserte valg innenfor handlingsrommet og formålet for anskaffelsen. Fremleggsnotatet skisserer i pkt 6. den risikobaserte tilnærmingen til systematiske aktsomhetsvurderinger

som er iverksatt. Risikobaserte aktsomhetsvurderinger krever tverrfaglig kompetanse og kapasitet internt på UiO, og hos samarbeidspartnere og leverandører. I styremøtet 28.10 ble det orientert om at UiO er jevnlig i dialog med andre nasjonale aktører, blant annet DFØ, Statens Innkjøpssenter, Sikt, UHR innkjøp og andre universiteter for å utveksle erfaringer. Både Statens Innkjøpssenter og Sikt er gjort kjent med de etiske krav UiO setter til sine leverandører og at disse må legges til grunn for rammeavtaler UiO skal benytte. Det gjøres jevnlig sjekk av leverandørregisteret opp mot de lister DFØ anbefaler å sjekke mot for å kunne utelukke selskaper som bryter grunnleggende etiske normer.

Konkret ble det opplyst om at de få israelske leverandørene som UiO handler med er vurdert iht UiO sin anskaffelsesstrategi, etiske retningslinjer og prosedyrer for aktsomhetsvurdering og ikke kun ut fra om selskapet opererer på okkupert område slik redegjørelsen i vedlegg C kan oppfattes som.

Det ble i styremøtet reist spørsmål om hvilket handlingsrom UiO har for å sanksjonere eller avvise leverandører. Dette er det redegjort for i fremleggsnotatet under pkt 3.

- UiO er forpliktet til å følge de internasjonale avtaler og forpliktelser Norge har inngått, som for eksempel EØS og WTO avtalene. Dette innebærer at UiO ikke kan sanksjonere leverandører fra bestemte land eller enkeltleverandører uten at det foreligger vedtatte sanksjoner fra Regjeringen og Stortinget.
- UiO skal vurdere enkeltleverandører i forbindelse med konkurranser og kontraktinngåelser ut fra de krav som stilles i lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Forhold rundt avvisning er utdypet i forskrift om offentlige anskaffelser kapittel 24 generelt og i § 24-2 spesielt. Disse vurderingene legges også til grunn for løpende vurderinger av de leverandører UiO har inngått avtaler med. UiOs handlingsrom for å avvise leverandører i forbindelse med en konkurranse er knyttet til bestemmelsene i forskrift om offentlige anskaffelser samt at tilbyder aksepterer UiOs etiske retningslinjer (code of conduct) uten forbehold. Når avtaler inngås signerer leverandøren på at de har en forretningspraksis i sin verdikjede som tilfredsstillende de krav UiO setter i de etiske retningslinjene.
- I forvaltningen av inngåtte avtaler kan UiO gå til oppsigelse av en avtale om det foreligger brudd på kontraktsbestemmelsene, herunder UiOs etiske retningslinjer for anskaffelser og de grunner for avvisning som er nevnt i forskrift om offentlige anskaffelser kapittel 24. UiO kan avvise leverandører eller gå til oppsigelse av inngåtte kontrakter, om det foreligger objektivt, dokumenterte grunner for dette og det må være en klar tilknytning mellom grunnlaget for avvisning/kontraktsbrudd og leverandøren.

I det videre arbeidet vil UiO legge vekt på å bygge gode systemer for aktsomhet slik at UiO er beredt til å håndtere risiko for UiOs omfattende og komplekse leverandørrelasjoner. Det ble i styremøte 28.10 informert om at UiO i ferd med å få på plass et IT-basert verktøy som gir bedre støtte for systematiske aktsomhetsvurderinger i tråd med veiledninger fra OECD og DFØ, samt påpekt at UiO har styrket innkjøpsseksjonen med to årsverk, for å følge opp UiOs omfattende og komplekse leverandørrelasjoner enda tettere.

I styremøte ble det fremholdt at risikovurdering og oppfølging av leverandørporteføljen vil være viktig og at denne må rulleres, der flere dimensjoner som vesentlighet knyttet til økonomi og omdømme, kategorier og landrisiko vektlegges.

Informasjon til egne ansatte og samarbeidspartnere om rammene for UiOs anskaffelser er et kontinuerlig arbeid. Dette innebærer blant annet tydelig informasjon om hvilke leverandører UiO har avtale med og også tydelig informasjon om de leverandører UiO basert på aktsomhetsvurderinger vurderer en ikke skal kjøpe fra. Airbnb er et eksempel på en av flere slike leverandører. Universitetsdirektøren har intensivert informasjonsarbeidet om at Airbnb, Booking.com, Expedia eller tilsvarende ikke skal benyttes i jobbsammenheng. Bakgrunnen for dette er at disse ikke opererer i henhold til de krav vi stiller i våre etiske retningslinjer for anskaffelser. UiO har ikke avtaler med disse selskapene. Dette vil innebære at ansatte som inngått avtaler med slike selskaper som hovedregel ikke vil få refundert slike utgifter. UiO er en stor organisasjon med mange nivåer, og lokale rutiner. Dette betyr at det i en overgangsperiode, før tilstrekkelig informasjonstiltak er gjennomført, vil være en lempelig praksis av dette punktet.

UiO vil framover styrke det interne samarbeidet på bærekraftige anskaffelser og etablere en samlet rapportering for de tre dimensjonene i bærekraftsbegrepet. UiO vil årlig rapportere til Etisk handel Norge, der arbeidet med bærekraft og aktsomhetsvurderinger kommer frem. Administrasjonen vil årlig rapportere til universitetsstyret om gjennomføring av anskaffelsesstrategi, herunder arbeidet med bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO.

UiO tar universitetsstyrets innspill og vurderinger fra sak 68-25 inn i sitt arbeide med bærekraftige anskaffelser.

FORSLAG TIL VEDTAK

Universitetsstyret tar redegjørelsen om implementering av bærekraftig anskaffelsespraksis til orientering.

UNIVERSITETET I OSLO

For Arne Benjaminsen
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
avdelingsdirektør

Vedlegg:

- Fremleggsnotat med vedlegg A, B og C
- Referat fra møte med de ansattes organisasjoner 26.11.2025
- Notat fra Emma Lenge «Status i kjøp av tjenester fra Airbnb»

FRA
UNIVERSITETSDIREKTØREN

FREMLEGGNOTAT
Møtesaksnr.: 76-25
Møtedato: 2. desember 2025
Notatdato: 16. oktober 2025
Arkivsaksnr.: 2025/
Saksbehandler: Anders W. Skumsnes

TIL
UNIVERSITETSSTYRET

Bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO

1. Innledning

I sak V-42-24 *Anskaffelser i en urolig verden – etiske retningslinjer for anskaffelser og anskaffelsesstrategi UiO 2024-2028*, 18. september 2024 ([v-sak-42-24-anskaffelser-i-en-urolig-verden---etiske-retningslinjer-for-anskaffelser-og-anskaffelsesstrategi-uio-2024-2028.pdf](#)), vedtok universitetsstyret nye reviderte etiske retningslinjer for anskaffelser og fastsatte anskaffelsesstrategi for 2024-2028. Anskaffelsesstrategien og de etiske retningslinjene for anskaffelser som ble vedtatt av universitetsstyret i september 2024 er lagt ved saken i sin helhet.

Saken over var en oppfølging av universitetsstyrets vedtak i sak V-34-24 *UiOs etiske anskaffelsesrutiner*, fra 18. juni 2024 ([v-sak-34-24-uio-etsiske-anskaffelsesrutiner.pdf](#)), der det ble redegjort for de juridiske rammebetingelsene UiO som en offentlig institusjon må forholde seg til i sine innkjøp.

Denne saken gir en oppdatering om implementering av bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO. Saken belyser de tiltak som er iverksatt for å innføre UiOs etiske retningslinjer for anskaffelser og for gjennomføring av anskaffelsesstrategi. Risikobasert tilnærming til leverandørporteføljen og bruk av aktsomhetsvurderinger er utdypet med eksempel på dette i forhold til Israelske selskap.

Videre redegjøres det for de rammer UiO, som en offentlig institusjon, må forholde seg til i sin anskaffelsespraksis. Dette gjelder de krav som følger av Lov om offentlige anskaffelser, relevant norsk og internasjonal rett og rettspraksis på området, frihandelsavtaler Norge har inngått samt andre pålegg og oppfordringer fra norske myndigheter.

De verktøy og rutiner som er innført og tatt i bruk er fundert i de ovennevnte rammene UiO må forholde seg til og er basert på retningslinjer fra anerkjente institusjoner som Direktoratet for Økonomistyring (DFØ), Etisk Handel Norge (EHN), OECD og FN.

2. Hovedtiltak som er iverksatt

I tabellen under følger en kort redegjørelse for de tiltak som er iverksatt i implementering av oppdatert anskaffelsesstrategi og de reviderte etiske retningslinjene etter universitetsstyrets beslutning i V-sak 42-24 den 18.09.2024.

Oppdatert anskaffelsesstrategi 2024-28	Fastsatt og under gjennomføring Hovedmål er at UiO sin anskaffelsespraksis skal bidra til bærekraftige løsninger for dagens og fremtiden behov – innenfor dimensjonene Klima-Miljø, Sosialt ansvar og Økonomi/styring/sikkerhet. Tiltak er sortert inn under tre delmål: Bærekraft, Avtaleforvaltning, Styring og Samhandling.
Reviderte etiske retningslinjer for anskaffelser	Vedtatt, forankret og iverksatt Tydeliggjort krav til ansatte, leverandører og eksterne som deltar i innkjøpsprosesser for UiO. Publisert på norsk og engelsk på UiO sine nettsider, gjennomgås i interne leder- og innkjøpsfora og med relevante samarbeidspartnere. Kontrakter er oppdatert med referanser til UiOs etiske krav/Code-of-Conduct med minstekrav til bærekraftig forretningspraksis hos leverandøren (basert på FN-bærekraftsmål og ILO-konvensjoner).
Systematisk Aktsomhetsvurdering	Metodikk og rutiner er innført UiO har innført aktsomhetsvurderings-metodikk for oppfølging av leverandører. Tre sentrale rutiner og verktøy er blant annet tilpasset i tråd med OECDs aktsomhetsvurderingsmodell og krav fra Etisk Handel Norge. Ny digital støtte for metodikken er testet og nå konkurranseutsatt.
Risikobasert oppfølging av leverandør- og avtaleportefølje	Risikobasert oppfølging er iverksatt Rutiner tar utgangspunkt i DFØ sin klima- og miljørisikoliste og høyrisikoliste for brudd på menneskerettigheter. I forkant av anskaffelser gjennomføres markedsdialog og undersøkelse med utgangspunkt i hva som skal kjøpes, fra hvilken bransje og fra hvilke aktuelle land. Der identifisert risiko er høy, benyttes særskilte, etiske kontraktsvilkår utviklet av DFØ og EHN. Leverandørdatabasen sjekkes mot lister over leverandører det frarådes å kjøpe fra. Eksempel på dette er konkret vurdering og oppfølging som gjøres for kjøp fra Israelske selskaper.
Kompetanse, kapasitet og tverrfaglig samarbeid	Kapasitet styrket, bygger kompetanse Til det pågående lovarbeidet for ny lov om offentlige anskaffelser er det fra UiO spilt inn behov for tydeligere avklaring av hvordan offentlige oppdragsgivere skal forholde seg til pågående konflikter. Kapasiteten i den sentrale innkjøpsfunksjonen er styrket. Anskaffelses-rådgivere sertifiseres i bærekraftige anskaffelser. Opplæring i verktøy og rutiner integreres i anskaffelser. Jevnlig tverrfaglig samarbeid med iBOTT/UH-sektoren, DFØ, SIKT, Statens Innkjøpssenter og EHN.
Rapportering	Tiltaksområder prioritert, rapportering i T2 2026 Tiltaksområder er prioritert, aktivitetsplaner for 2025 er utarbeidet og er under gjennomføring. Rapportering på gjennomføring og resultater av arbeidet i 2025 legges fram for universitetsstyret i andre tertial 2026 og deretter årlig.
Måloppnåelse	Oppnådd basismedlemsskap i Etisk Handel Norge UiO ble i mars 2025 akkreditert som fullverdig basismedlem i Etisk Handel Norge, et år før planen. Dette er en anerkjennelse av UiOs implementering av oppdatert anskaffelsesstrategi og reviderte etiske retningslinjer for anskaffelser.

3. Rammer for gjennomføring av bærekraftig anskaffelsespraksis

Hovedmålet er at UiOs anskaffelsespraksis skal bidra til bærekraftige løsninger for dagens og fremtidens behov, der idegrunnlaget er at anskaffelsespraksis skal bidra til verdiskapning for kjerneaktivitetene forskning, undervisning og formidling.

Rammer for bærekraftperspektivet

Universitetet i Oslo har et ansvar for å sikre at anskaffelser skjer i tråd med prinsipper for bærekraft, etisk handel og samfunnsansvar. Bærekraft i anskaffelser vurderes helhetlig og systematisk langs tre hoveddimensjoner:

- i. Økonomi, styring og sikkerhet
- ii. Klima og miljø
- iii. Sosiale forhold – herunder internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter og folkerett i konfliktområder

Dette blir ofte kalt de tre dimensjonene i bærekraftig utvikling. Det er sammenhengen mellom disse tre dimensjonene som avgjør om noe er bærekraftig. Bærekraftige anskaffelser må derfor balansere disse tre dimensjonene i de vurderinger som skal gjøres for å dekke dagens behov, uten å ødelegge mulighetene for at kommende generasjoner skal få dekket sine behov. Prinsipper for å gjøre disse vurderingene er nedfelt i FN's 17 bærekraftsmål og 169 delmål.

Økonomi, styring og sikkerhet omfatter vurderinger knyttet til livsløpskostnader, økonomisk soliditet, styring og etterlevelse av lover og regler, samt informasjonssikkerhet og beredskap. I konkurranser stilles det krav til at leverandørene dokumenterer økonomisk og organisatorisk kapasitet, samt relevante sertifiseringer (f.eks. ISO 27001 for informasjonssikkerhet). Ved valg av leverandør vektlegges lave totalkostnader, livssykluskostnader, god styring og robust sikkerhetsarkitektur.

Anskaffelser skal bidra til å redusere universitetets miljøpåvirkning. Dette inkluderer krav til energieffektivitet, lavt klimafotavtrykk, sirkulær ressursbruk og miljøsertifiseringer som f.eks. ISO 14001 eller Svanemerket. I konkurranser benyttes både minstekrav og tildelingskriterier knyttet til miljøprestasjon. Leverandører følges opp gjennom rapportering og dialog om kontinuerlig forbedring.

Universitetet skal bidra til respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden. Det stilles krav om etterlevelse av ILO-konvensjoner og FN's retningslinjer for næringsliv og menneskerettigheter. I forkant av konkurranser gjennomføres undersøkelser og markedsdialog. Ved forhøyet risiko presiseres skjerpede, tilpassede krav til markedets forretningspraksis. Et slikt krav er at leverandører må gjennomføre aktsomhetsvurderinger i tråd med OECDs modell. På denne måten kan UiO, ved forhøyet risiko, sette tydelige, skjerpede krav allerede i utlysningen. Erfaringer tilsier at leverandører som ikke har en forretningspraksis i tråd med kravene unnlater å gi tilbud.

Juridiske rammer og pålegg fra myndigheter

UiO er forpliktet til å følge reglene om offentlige anskaffelser, internasjonal rett og rettspraksis, de handelsavtaler Norge har inngått samt rette seg etter pålegg fra norske myndigheter, og de sanksjoner de slutter seg til, for eksempel FN og EU sine sanksjonslister.

Den grunnleggende juridiske rammen for all anskaffelsespraksis i offentlig sektor er lov og forskrift om offentlige anskaffelser. Bærekraftig anskaffelsespraksis er særskilt utdypet i anskaffelsesloven §5 – «...skal innrette sin anskaffelsespraksis slik at den bidrar til å redusere skadelig miljøpåvirkning, og fremme klimavennlige løsninger...» (og) «... skal også ha egnede rutiner for

å fremme respekt for grunnleggende menneskerettigheter ved offentlige anskaffelser der det er en risiko for brudd på slike rettigheter.»

For at UiO skal kunne velge riktig leverandør, stilles det krav til leverandørene og de løsningene de tilbyr. Leverandørene må da innfri disse kravene for at de skal kunne kvalifisere seg til å delta i konkurransene. For å skille tilbudene fra hverandre og rangere dem, blant kvalifiserte leverandører og løsninger, brukes det tildelingskriterier. Disse tildelingskriteriene vektes opp mot hverandre. De tre nevnte dimensjonene i bærekraftig anskaffelsespraksis er grunnlaget for å sette disse kriteriene og vekte dem.

UiO må ha hjemmel for å avvise en leverandør i en konkurranse og for å avslutte en inngått kontrakt. Dette kan gjøres hvis det kan påvises at en leverandør har begått alvorlige yrkesmessige feil, som brudd på menneskerettigheter og internasjonal humanitærrett. For å gjøre dette må det foreligge sannsynlighetsovervekt og være forholdsmessig begrunnet. Objektiv dokumentasjon ved at leverandøren er dømt eller har innrømmet brudd vil være avgjørende for å kunne anvende reglene i forskrift om offentlige anskaffelser for avvisning.

Det er en utfordring for offentlige oppdragsgivere, som UiO, å vurdere hvordan man skal forholde seg til pågående internasjonale konflikter og humanitære kriser med mindre det foreligger tydelige føringer fra myndighetene om hvordan anskaffelser og kontrakter skal håndteres. Slike føringer vil være sanksjoner fra regjering/storting. Regjeringen har egne veiledende sider om sanksjoner (<https://www.regjeringen.no/no/tema/utenrikssaker/Eksportkontroll/sanksjoner-og-tiltak1/sanksjoner-og-tiltak/id2008477/>) som følges opp av Direktoratet for eksportkontroll og sanksjoner (DEKSA), <https://deksa.no/sanksjoner/>.

4. Gjennomføring av anskaffelsesstrategi 2024-2028

Anskaffelsesstrategien har ett hovedmål og tre delmål, hvor delmålene er gjensidig avhengig av hverandre for å sikre måloppnåelse:

- **Hovedmål:** UiOs anskaffelsespraksis skal bidra til bærekraftige løsninger for dagens og fremtidens behov.
- **Delmål 1 Bærekraft:** UiO skal fremme verdiskapende løsninger som reduserer klima- og miljøavtrykket, risikoen for arbeidslivskriminalitet, brudd på internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter og folkerett i konfliktområde.
- **Delmål 2 Styring og samhandling:** UiO skal sikre effektiv styring gjennom satsing på tverrfaglig samarbeid.
- **Delmål 3 Avtaleforvaltning:** UiO skal utvikle og iverksette retningslinjer, verktøy, roller og prosesser for effektiv avtaleforvaltning.

For hvert av delmålene er det angitt tiltaksområder, styringsparametere og resultatmål for strategiperioden 2024-2028. For 2025 er det blitt prioritert tiltak og utarbeidet aktivitetsplaner som følges opp. Rapportering for gjennomføring og resultater for arbeidet i 2025 vil foreligge 2 kvartal 2026 til styrets orientering.

UiO ble i mars 2025 godkjent basismedlem av Etisk Handel Norge (EHN), et resultatmål som ble nådd ett år før tiden. Dette er en klar anerkjennelse av at UiOs styrevedtatte anskaffelsesstrategi og etiske retningslinjer for anskaffelser tilfredsstiller de krav til bærekraftig anskaffelsespraksis som EHN setter til sine medlemmer.

Våren 2025 ble kapasiteten i den sentrale innkjøpsfunksjonen styrket, og anskaffelsesrådgivere gjennomgår sertifisering i bærekraftig anskaffelsespraksis. Hvordan de etiske retningslinjene skal følges opp i anskaffelser ved UiO, er gjennomgått med innkjøperne ved flere anledninger og det er løpende dialog med relevante samarbeidspartnerne om disse kravene.

I oppfølgingsmøter med ledelse ved fakultet, museer og enhet blir bærekraftig anskaffelsespraksis gjennomgått.

Høsten 2025 har innkjøps- og anskaffelsesmiljøet på UiO vært samlet for en gjennomgang av bærekraftig anskaffelsespraksis og gitt innspill til prioriteringer for 2026. Prioriteringene tar utgangspunkt i hovedtiltakene i den oppdaterte anskaffelsesstrategien og vil være grunnlaget for de prioriterte tiltak som planlegges gjennomført i 2026.

5. Innføring og forankring av reviderte etiske retningslinjer for anskaffelser

De etiske retningslinjene for anskaffelser setter krav til alle ansattes kontakt med leverandører, tydelige krav til de som arbeider med konkurranser og innkjøp og konkrete krav til leverandører og hvordan det arbeides med leverandøroppfølging. Dette for å ivareta lovverk, tydelig kommunisere UiOs forventninger til markedet og omverdenen og ivareta medlemsforpliktelser i Etisk Handel Norge (EHN).

Retningslinjene er inndelt i følgende tre deler:

1. «Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiO».
Disse retningslinjene gjelder for alle ansatte ved alle former for innkjøp og leverandørkontakt, både innenfor og utenfor rammeavtaler. De angir hvilke forventninger man har til de ansattes opptreden ved innkjøp og leverandørkontakt.
2. «Etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen».
Disse retningslinjene er bindende for alle involverte i anskaffelser ved UiO, både ansatte og eksterne. Formålet er å etablere klare forventninger og krav til etisk adferd i anskaffelsesprosesser. Retningslinjene identifiserer sentrale risikoområder, presiserer det individuelle ansvaret for blant annet habilitetsvurderinger, og klargjør ansvarsfordelingen mellom ansatte, enheter og Seksjon for innkjøp.
3. «UiOs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis»
Prinsippene er først og fremst eksternt rettet mot UiOs leverandører og andre interessenter. De viser hvordan UiO jobber systematisk for å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden, og å sikre en bærekraftig anskaffelsespraksis i tråd med lov og forskrift om offentlige anskaffelser og våre medlemsforpliktelser i Etisk Handel Norge. Prinsippene inneholder UiOs «Code of Conduct», som oppstiller minstekrav om bærekraftig forretningspraksis som gjelder alle leverandører UiO inngår avtale med og krav som kontraktsfestes for alle anskaffelseskontrakter som inngås.

UiO har vært medlem av og rapportert til EHN siden 2013. I denne perioden har vilkårene for medlemskap endret seg, særlig er kravene til et tydelig og sentralt plassert eierskap til aktsomhetsvurderinger, samt forsvarlig oppfølging av leverandører strammet inn. De reviderte etiske retningslinjene er kvalitetssikret av EHN og tilfredsstiller de krav de setter til sine medlemmer.

De etiske retningslinjene er publisert på UiOs hjemmesider og oversatt til engelsk. All veiledning til ansatte og saksbehandlere er oppdatert. Kontrakter er oppdatert med nye etiske krav til leverandører (Code-of-Conduct). Samarbeidspartnere som gjennomfører konkurranser og inngår kontrakter på vegne av UiO, har fått oversendt de etiske retningslinjene med krav om at disse legges til grunn for konkurranser og kontraktsoppfølging.

Etiske retningslinjer for anskaffelser er gjennomgått i UiOs Innkjøperforum og Anskaffelsesforum for ansatte som jobber med innkjøp og anskaffelser på UiO og de er presentert i møter med fakultets- og enhetsledelse. SIKT og Statens Innkjøpssenter som fremforhandler rammeavtaler for sektoren og for staten er gjort kjent med UiO sine etiske krav til leverandørene.

6. Risikobasert tilnærming, aktsomhetsvurderinger og oppfølging

Risikobasert tilnærming til leverandør og avtaleporteføljen

DFØ og EHN forvalter veiledning og dokumentasjon for å støtte en risikobasert tilnærming.

Gjennomføringen er knyttet til krav og kriterier som settes i konkurranser (for eksempel anbudskonkurranser) og gjennom oppfølging av disse kravene og kriteriene i inngåtte kontrakter med leverandører. UiO kjøper inn varer og tjenester for i underkant av NOK 3 mrd per år, gjennom rundt 100.000 enkeltkjøp fra over 5000 leverandører der i overkant 1500 av disse har forretningsadresse utenfor Norge (92 ulike land i 2024). Gitt denne kompleksiteten er det derfor nødvendig å ha en risikobasert tilnærming til oppfølging av disse forholdene.

Risiko vurderes ut fra bransje, forretningsadresse, opprinnelsesland og forhold ved den enkelt leverandør. Anskaffelsesprosesser og regelverk for varer og tjenester i en verden med et globalt handelsregime er komplekse. Vareproduksjon består i mange tilfeller av globale varekjeder der komponenter i et produkt er produsert i ulike land og av ulike selskaper før det settes sammen til det sluttproduktet UiO kjøper, som for eksempel IT produkter. Videre er selskapsstrukturene omfattende og komplekse med mange ledd og ulike eierstrukturer. Aktsomhetsvurderinger, slik det blant annet kreves at private, norske virksomheter redegjør for i henhold til åpenhetsloven, har fokus på leverandørkjeden til virksomheten.

Systematiske aktsomhetsvurderinger

Aktsomhetsvurderinger¹ tar utgangspunkt i OECD sin modell og veiledning for aktsomhetsvurderinger. Modellen er en prosess som hjelper virksomheter med å identifisere, forebygge, begrense og redegjøre for hvordan de håndterer negative konsekvenser av sin virksomhet. Dette er en metodikk for forankring, kontroll, oppfølging, overvåkning og kommunikasjon for oppfølging av sosialt ansvar.

UiO har innført en forsterket aktsomhetsvurderingsmetodikk gjennom følgende rutiner og verktøy:

1. «Rutine for ivaretagelse av samfunnsansvar ved anskaffelser»
2. «Verktøy for markedsdialog og miljøkrav for produkter»
3. «Verktøy for markedsdialog om menneskerettigheter – krav og kriterier»

Dette er i tråd med de krav som EHN setter til sine medlemmer for etablering av metodikk, samt for oppfølging og rapportering på sine leverandørrelasjoner.

I første fase gjennomføres en risikobasert tilnærming til aktsomhetsvurderinger for de mest kritiske leverandørrelasjonene.

Risikokartleggingen tar for seg miljø og sosialt ansvar, og bygger på DFØs veiledning, nærmere bestemt deres klima- og miljørisikoliste² og høyrisikoliste for brudd på menneskerettigheter³.

På sikt kan denne risikokartleggingen utvides til å inkludere andre tema og andre kilder etter hvert som vi gjennom oppfølgingen får mer innsikt i våre leverandørkjeder og risiko knyttet til våre leverandørforhold. Rekkefølge på tilnærming og vurdering er da bransje, land og opprinnelsesland.

Særlig gjennomføres aktsomhetsvurderinger når det er risiko for at leverandører begår, bidrar til, eller er direkte knyttet til brudd på grunnleggende menneskerettigheter og internasjonal humanitærrett.

¹ OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv

https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/blogs.dir/263/files/2019/09/201904_OECD_DDveileder_nettilfil.pdf

² <https://anskaffelser.no/berekraftige-anskaffingar/klima-og-miljo/klima-og-miljorisikolisten>

³ <https://anskaffelser.no/berekraftige-anskaffingar/menneskerettigheter/hoyrisikolisten>

I forkant av konkurranser gjennomføres det en markedsdialog/undersøkelse. Ut fra identifisert risiko (hva som skal kjøpes inn, fra hvilken bransje og fra hvilke aktuelle land), gjennomføres kartleggingen. Ut fra kartleggingen kan krav og kriterier settes for å regulere hvem som kan kvalifisere seg for å delta i konkurransen, og på hvilke kriterier de vil bli valgt.

UiO har konkurransegrunnlagsmaler og kontraktsmaler som sikrer at alle kontrakter inneholder bestemmelser om og krav til at leverandørene skal overholde ILO-konvensjonene, og at det arbeides systematisk med å forsikre om at firmaets underleverandører innfrir kravene. Disse kravene er nedfelt i UiOs etiske retningslinjer for anskaffelser.

Kontraktsvilkårene sikrer at UiO har rettigheter i forbindelse med kontraktsoppfølging til å kreve dokumentasjon og rapporter fra leverandøren og gjøre kontroller m.m. Det gir oss også mulighet til å sanksjonere ved konkrete dokumenterte brudd på kontraktsvilkårene og retningslinjer det er redegjort for over.

For anskaffelser med identifisert risiko, er det anbefalt å benytte særskilte Kontraktsvilkår for ivaretagelse av menneskerettigheter i leverandørkjeden: etiske kontraktsvilkår (utviklet av DFØ og EHN). Disse krever at leverandøren gjennomfører aktsomhetsvurderinger etter FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter (UNGP) og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv.

Avtale og leverandør oppfølging av kjøp fra Israelske selskaper

UiO innfører nå en regelmessig sjekk av leverandørdatabasen/-reskontro mot lister over leverandører der det frarådes å gjøre kjøp fra. I tillegg prioriteres selvsagt en tett oppfølging av leverandører med høy risikoprofil. Dette er et arbeid i etablering og det pågår en konkurranse i markedet for å kjøpe en effektiv IT-løsning som støtter arbeidet, sikre god kvalitet på analysene godt grunnlag for kontinuerlig forbedring på dette området.

Som eksempel på oppfølging av leverandører med en høy risikoprofil viser vi i vedlegg C til gjennomgang av de få kjøp fra Israelske selskaper som er gjort i perioden 1.1.2024 til 30.9.2025. Vi har ikke identifisert at noen av disse selskapene er knyttet til brudd på våre etiske retningslinjer.

7. Universitetsdirektørens vurderinger

UiO har over mange år jobbet systematisk med å utvikle anskaffelsesarbeidet gjennom kompetanseutvikling, god systemstøtte og vilje til å fremme bærekraftig anskaffelsespraksis.

UiO er nå basismedlem av EHN som dokumenterer at rammene for god bærekraftig anskaffelsespraksis er etablert.

Med de rutiner og verktøy som er redegjort for i dette notatet, er universitetsdirektøren sin vurdering at UiO sin anskaffelsespraksis er i tråd med de rammer UiO som en offentlig institusjon har krav om å forholde seg til og at den drives innenfor en akseptabel risiko for balansert bærekraftige anskaffelser.

Dette er et krevende og komplekst arbeid med kontinuerlig nye utfordringer og muligheter. Internasjonale forhold påvirker og gir nye utfordringer. Gjennom teknologi og markedsutvikling oppstår det nye muligheter.

UiO vil framover forsterke oppfølgingen av leverandører gjennom aktsomhetsvurderinger og fortsette å gjøre vurderinger på generelt grunnlag ut fra regjeringen og FN sine pålegg og beslutninger. Videre vil UiO styrke arbeidet med løpende, relevant og oppdatert veiledning og opplæring som er nødvendig for at UiO skal kunne ivareta oppfølgingsansvaret offentlige institusjoner har i anskaffelsesprosessene.

I løpet av 2025/2026 skal UiO lede konkurranser på analyseverktøy og nye konkurranse-gjennomføringsverktøy og avtaleforvaltningsverktøy på vegne av BOTT-samarbeidet og UH-

sektoren. Dette vil gi nye muligheter for å utvikle arbeidet med bærekraftig anskaffelsespraksis. Gode verktøy er en forutsetning for å lykkes.

UiO samarbeider eksternt med statlig sektor og leverandørmarkedene. Samarbeid og organisering av arbeidet internt på UiO er viktig for å mobilisere både kompetanse og kapasitet til gjennomføring av arbeidet. Et koordinerende tiltak er at UiOs bærekrafts rapportering nå planlegges samlet for å møte interne og eksterne krav til denne type rapportering.

UiO vil i relevante fora spille inn behovet for avklaringer fra myndighetene om hvordan offentlige oppdragsgivere skal håndtere anskaffelser og kontrakter i forbindelse med pågående konflikter.

8. Forslag til vedtak

Universitetsstyret tar redegjørelsen over implementering av bærekraftig anskaffelsespraksis til orientering.

VEDLEGG A

“Universitetet i Oslo anskaffelsesstrategi 2024-2028”, vedtatt 18.09.2024

VEDLEGG B

“Etiske retningslinjer for anskaffelser ved UiO”, vedtatt 18.09.2024

VEDLEGG C

Vurdering av Israelske selskaper UiO har gjort innkjøp fra i andre halvår 2024 og pr september i 2025.

Universitetet i Oslo anskaffelsesstrategi 2024-2028

Introduksjon

Anskaffelsesstrategien understøtter UiOs Strategi 2030 og skal sikre at UiO gjennomfører bærekraftige anskaffelser.

Med bærekraftig anskaffelsespraksis menes gode langsiktige løsninger der økonomi, miljø og sosiale forhold er ivarettatt, herunder etterlevelse av internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter og Folkerett i konfliktområder..

Strategien og retningslinjene er strammet inn med tydeligere vekt på oppfølging av leverandørers etterlevelse av UiOs etiske retningslinjer..

Anskaffelsesstrategien bidrar til en beslutningsstruktur med riktig prioritering innenfor bærekraft, spesielt der klima- og miljøvalg får budsjettmessige eller andre konsekvenser.

UiOs etiske retningslinjer for anskaffelser [LENKE] utdyper hvordan UiO arbeider for å sikre bærekraftig anskaffelsespraksis, hvilke krav og forventninger UiO stiller til leverandører samt oppfølging gjennom blant annet aktsomhetsvurderinger.

Anskaffelsesprosessene støtter opp under de overordne målene og sikrer effektiv ressursbruk. Anskaffelsesorganisasjonen styrkes gjennom helhetlig organisering, kompetansebygging.

Gode avtaler (kvalitet og pris) og avtaleoppfølging (etterlevelse og realisering) er kjerneaktiviteter i anskaffelsesarbeidet. Anskaffelsesstrategien er organisert i ett hovedmål og tre delmål med underliggende tiltak.

Gjennomføring av strategien følges opp i en årlig rapport til styret.

12 ANSVARLIG
FORBRUK OG
PRODUKSJON

17 SAMARBEID
FOR Å NÅ MÅLENE

Visjon

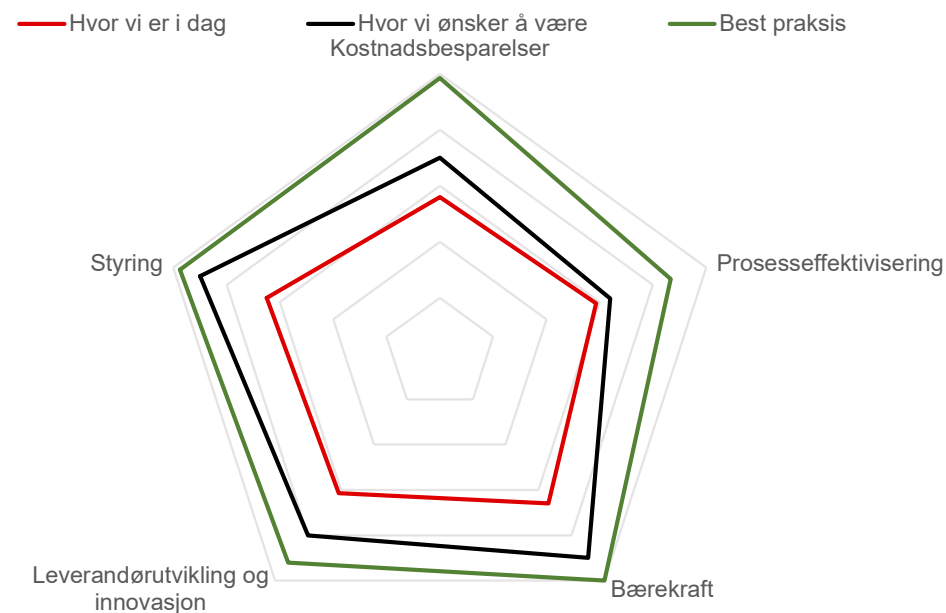
UiO skal kjennetegnes for en bærekraftig anskaffelsespraksis, med høy faglig integritet og profesjonalitet.

Misjon

UiOs anskaffelsespraksis skal bidra til verdiskapning for kjerneaktivitetene forskning, undervisning og formidling.

Hovedmål

UiOs anskaffelsespraksis skal bidra til bærekraftige løsninger for dagens og fremtidens behov.

[Basert på DFØ Benchmark 2023 blant store statlige virksomheter](#)

Delmål

For å oppnå hovedmålet og basert på hovedutfordringene til virksomheten, prioriterer UiO følgende tre områder i strategiperioden.

1. BÆREKRAFT

2. STYRING OG SAMHANDLING

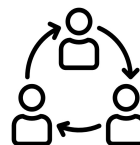
3. AVTALEFORVALTNING

1. BÆREKRAFT

Fremme verdiskapende løsninger som reduserer klima- og miljøavtrykket, risikoen for arbeidslivskriminalitet, brudd på internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter og folkerett i konfliktområder

[KLIKK FOR MER INFORMASJON](#)

2. STYRING OG SAMHANDLING

Sikre effektiv styring gjennom satsing på tverrfaglig samarbeid.

[KLIKK FOR MER INFORMASJON](#)

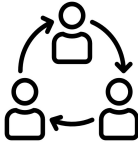
3. AVTALEFORVALTNING

Utvikling og iverksettelse av retningslinjer, verktøy, roller og prosesser for effektiv avtaleforvaltning.

[KLIKK FOR MER INFORMASJON](#)

INTRODUKSJON	VISJON, MISJON, HOVEDMÅL	DELMÅL	IMPLEMENTERING
1. BÆREKRAFT <i>Fremme verdiskapende løsninger som reduserer klima- og miljøavtrykket, risikoen for arbeidslivskriminalitet, brudd på internasjonal humanitærrett, menneskerettigheter og Folkerett i konfliktområder.</i> Ønsket effekt • Bidra til å nå mål i UiOs Klima- og miljøstrategi • Bidra til positiv samfunnsmessig påvirkning. • En helhetlig og bærekraftig anskaffelsespraksis i organisasjonen. • UiO blir anerkjent for bærekraftig anskaffelsespraksis Hovedtiltak 1.1 Øke bruk av markedsdialog for kompetansebygging mellom UiO og leverandørmarkedene 1.2 Sikre etterlevelse og videreutvikling av UiOs rutiner for ivaretagelse av samfunnsansvar 1.3 Foreta aktsomhetsvurderinger for ivaretagelse av bærekraft og som grunnlag for oppfølging av leverandører 1.4 Ta i bruk anerkjente verktøy for identifisering og håndtering av risiko knyttet til bærekraftsområdet. 1.5 Velge strategiske samarbeidspartnere og nettverk for å bygge kompetanse, sikre kvalitet og gi økt effektivitet i anskaffelsesprosessen.		1. BÆREKRAFT 2. STYRING OG SAMHANDLING 3. AVTALEFORVALTNING Risiko • Mangelfullt rammeverk for gjennomføring av bærekraftige anskaffelser • Teknologiske begrensninger og systemutfordringer • Økt byråkrati og manglende etterlevelse av rutiner • Motstand mot endring og konflikter. • Manglende kompetanse og utilstrekkelig samarbeid internt og eksternt • Endringer i eksterne rammebetingelser (eks. marked, regelverk osv.) Styringsparametere/KPI • Antall og andel nye anskaffelser og eksisterende rammeavtaler hvor krav og kriterier til klima- og miljø og sosialt ansvar er stilt som kvalifikasjonskrav, krav eller tildelingskriterier • Antall og andel avtaler hvor det er tilrettelagt for at brukerne kan bestille varer eller tjenester med miljømerker eller sosiale merkeordninger. • Antall gjennomførte kontroller av lønns- og arbeidsvilkår per år. • Antall inngåtte rammeavtaler om gjenbruk. Resultatmål • Nå Etisk Handel Norges Basisnivå innen 31.12.2025 • Rutine for ivaretagelse av samfunnsansvar benyttes i alle anskaffelser • Alle anskaffelser med høy risiko skal ha krav eller kriterier til klima/miljø eller sosialt ansvar innen 2026	

INTRODUKSJON	VISJON, MISJON, HOVEDMÅL	DELMÅL	IMPLEMENTERING
2. STYRING OG SAMHANDLING <i>Sikre effektiv styring gjennom tverrfaglig samarbeid.</i> Ønsket effekt • Økt utnyttelse av relevant kompetanse • Økt kvalitetsprestasjon på avtaler • Effektiv avtaleforvaltning og avtaledekning • Økt brukertilfredshet i BTB-prosessen (behov til betaling) Hovedtiltak 2.1 Gjennomføre årlige undersøkelser av behovsdekning og brukertilfredshet 2.2 Etablere kategoristyring i organisasjonen med en tydeliggjøring av roller og ansvar 2.3 Videreutvikle kommunikasjonsformer og samhandlingsplattformer 2.4 Øke datakvaliteten, utarbeide innkjøpsanalyser, og identifisere tiltak for å forbedre styringsdata 2.5 Utforske bruk av AI i innkjøpsarbeidet 2.6 Etablere årshjul for planlegging av anskaffelser		1. BÆREKRAFT 2. STYRING OG SAMHANDLING 3. AVTALEFORVALTNING	 Risiko • Manglende bruk av og/eller begrensninger i standarder, systemer, rutiner og prosessstøtteverktøy • Mangelfull og/eller dårlig kvalitet på datagrunnlag • Manglende revisjon av tiltaksplan • Manglende organisering og møtearenaer • Manglende ledelsesforankring • Manglende prioritering og deltakelse fra fagmiljø og behovshavere Styringsparametere/KPI • Antall etablerte kategoriteam Resultatmål • Brukertilfredshetsmålinger gjennomføres for >10 avtaler i året. • 3 kategoriteam etablert i perioden, i tillegg til reise, eiendom og IKT.

3. AVTALEFORVALTNING

Utvikling og iverksettelse av retningslinjer, verktøy, roller og prosesser for effektiv avtaleforvaltning.

Ønsket effekt

- Effektiv leverandørutvikling og økt oppfølging
- Økt datakvalitet som styrker beslutningsprosesser og dokumenterer måloppnåelse
- Forbedret informasjonsflyt og kommunikasjon om avtaler

Hovedtiltak

- 3.1 Utvikling av en helhetlig porteføljeforvaltning for UiO med blant annet bruk av kategoristyring
- 3.2 Evaluering av et utvalg av viktige anskaffelser for læring og videreutvikling
- 3.3 Sikre kvalitet på grunnlagsdata for rapportering på anskaffelsesprosess, avtaleforvaltning og forbruk
- 3.4 Forbedre informasjonsflyten og kommunikasjonen om avtaler, herunder implementering av avtalen, endringer og tilpasninger i avtaleperioden
- 3.5 Operasjonalisere kunnskap for læring i avtaleoppfølgingen
- 3.6 Sikre etterlevelse og videreutvikling av rutiner for avtaleforvaltning
- 3.7 Etablere trafikklysindikatorer og optimalisere bruk av verktøy som CLM og Tableau, samt vedlikeholde systemer og utforske bruk av AI i avtaleforvaltningen
- 3.8 Gjennomføre risikoanalyser og aktsomhetsvurderinger for oppfølging av leverandørenes bærekraftsprestasjoner i avtaleperioden

1. BÆREKRAFT

2. STYRING OG SAMHANDLING

3. AVTALEFORVALTNING

Risiko

- Manglende evne til kommunikasjon og forståelse for avtalens formål
- Mangelfull informasjonsflyt
- Dårlig datakvalitet i systemer

Styringsparametere/KPI

- Andel faktura som er knyttet til en avtale
- Andel faktura knyttet til innkjøpsordre

Resultatmål

- >50 % faktura knyttet til en avtale innen 2028
- >80 % faktura knyttet til innkjøpsordre innen 2028
- Gjennomføre 2 større evalueringer av anskaffelser årlig
- Etablere hensiktsmessige KPIer knyttet til avtaleoppfølging innen 2026

Implementering

Måling og rapportering

Anskaffelsesstrategien er vedtatt i universitetsstyret 18.09.2024 (V-sak 42/24) og gjøres kjent for alle ansatte.

Universitetsledelsen har det overordnede ansvaret for gjennomføring av strategien. Ledere på alle nivå har en særlig rolle i arbeidet med å sikre at målene i strategien nås, men alle ansatte har et ansvar for å bidra. Avdeling for økonomi- og virksomhetsstyring har ansvar for å koordinere arbeidet og rapportere på fremdrift.

Anskaffelsesstrategien skal konkretiseres i en årlig tiltaksplan med aktiviteter som gjelder for påfølgende år. Avdeling for økonomi- og virksomhetsstyring har ansvar for å lage tiltaksplanen.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det legges til grunn at alle universitetets fakultet og enheter følger strategiens føringer og gjennomfører strategiens tiltak innenfor vedtatte budsjetter i strategiperioden.

Måloppnåelse

Ved strategiens utløp skal oppnådde fordeler og effekter dokumenteres.

Tilgjengeliggjøring

Anskaffelsesstrategien blir publisert på universitetets nettsider

Etiske retningslinjer for anskaffelser ved UiO

Innledning

Målet med de etiske retningslinjene er å tydeliggjøre krav til bærekraftige anskaffelser, som omfatter økonomi, klima og miljø, sosiale forhold inkludert menneskerettigheter og annen folkerett.

Retningslinjene for anskaffelser er delt i tre, for hvert sitt formål/målgruppe. Retningslinjene tydeliggjør hvem som er omfattet av hvilke retningslinjer og hvilke krav UiO stiller til sine avtaleleverandører og hvordan man arbeider med leverandøroppfølging. Dette for å kommunisere våre forventninger tydelig til markedet og omverdenen, samt sikre overenstemmelse med ny anskaffelsesstrategi og ivareta våre medlemsforpliktelser i Etisk Handel Norge.

«Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiO».

Disse retningslinjene er allmenngyldige, og gjelder for alle ansatte ved alle former for innkjøp og leverandørkontakt, både innenfor og utenfor rammeavtale. De inneholder praktiske retningslinjer som angir forventninger til ansattes opptreden ved innkjøp og leverandørkontakt.

1. «Etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen».

Disse retningslinjene gjelder for alle ansatte ved UiO som deltar i en anskaffelsesprosess, og for eksterne som deltar i en anskaffelsesprosess som ledes av UiO. Formålet er å vise forventninger og krav til etisk opptreden ifm. en anskaffelsesprosess. Dette gjøres ved å synliggjøre hvilke risikoer som er særlig viktig å være oppmerksom på, hvilket ansvar som påligger den enkelte blant annet ifm. vurdering av egen habilitet, samt tydeliggjøre ansvarsfordelingen mellom den enkelte ansatte, den enkelte enhet og Seksjon for innkjøp.

2. «UiOs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis»

Prinsippene er først og fremst eksternt rettet mot UiOs leverandører og andre interessenter. De viser hvordan UiO jobber systematisk for å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden, og å sikre en bærekraftig anskaffelsespraksis i tråd med Lov og forskrift om offentlige anskaffelser, Åpenhetsloven og våre medlemsforpliktelser. Prinsippene inneholder UiOs «Code of Conduct», som oppstiller minstekrav om bærekraftig forretningspraksis som gjelder alle leverandører UiO inngår avtale med.

Etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt ved UiO

UiOs etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt gjelder for alle ansatte ved alle former for innkjøp og leverandørkontakt, både innenfor og utenfor rammeavtale.

Ansatte som har spørsmål til retningslinjene bes kontakte nærmeste leder.

Forventninger til den enkelte ansatte ved innkjøp og leverandørkontakt

Retningslinjene skal bidra til at ansatte opptrer med høy etisk integritet og høy moral i tråd med UiOs verdier. De etiske retningslinjene er ment å være generelle rettesnorer, men de krever også en bevisstgjøring og refleksjon fra den enkelte ansatte. Det forventes at spesielt ledere i særlig grad er aktsomme og fremstår som gode eksempler for sine ansatte, samt tar ansvar for å gjøre retningslinjene kjent i virksomheten sin.

1. Bruk av avtaler

Der det foreligger en avtale skal denne benyttes, dersom innkjøpsbehovet kan dekkes ved bruk av avtalen.

UiOs avtaler skal ikke benyttes til privat bruk.

2. Misbruk av offentlige midler

Ansatte skal unngå kjøp som ikke dekker behovet til UiO og på denne måten forhindrer UiOs verdiskapning. Det er viktig at ansatte følger de etablerte rutiner og systemer som bidrar til gode kontrollrutiner tilknyttet fakturering, bestilling, oppfølging og resultatrapportering. Ved hjelp av disse tiltakene m.m. klarer vi å opprettholde samfunnets tillit til at UiO bruker offentlige midler på en riktig måte.

3. Mottak av gaver og andre ytelser

Som ansatt eller tillitsvalgt har du ikke lov til å motta gaver, penger eller andre fordeler fra samarbeidspartnere, leverandører eller andre. Hvis det er tvil om en ytelse kan mottas, skal den avslås.

4. Forretningsomgang og sosialt samvær

Den ansatte skal bare dra på reise/besøk i arbeidstiden når det kan begrunnes i virksomhetens behov og innehar et faglig innhold. Dette gjelder også når leverandører eller andre tilbyr besøk i private eller offentlige bedrifter, befaringer, seminar, kurs, reiser til utstillinger eller andre arrangementer, både når disse arrangeres i fritida og i arbeidstida. Dette gjelder også besiktelse av instrumenter og liknende knyttet til all virksomhet ved UiO. Reiser og besøk skal alltid godkjennes av nærmeste leder og betales av UiO.

5. Misbruk av informasjon

Fortrolige opplysninger som mottas i forbindelse med tjenesteforhold skal respekteres og ikke brukes til personlig vinning. Informasjon som er mottatt fra markedet om tilbud og tilbydere skal behandles konfidensielt og ikke misbrukes for eksempel overfor konkurrerende tilbydere. Taushetsplikten gjelder også etter at vedkommende er sluttet i jobben.

Etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen ved UiO

UiOs etiske retningslinjer for anskaffelsesprosessen gjelder for alle ansatte ved UiO som deltar i en anskaffelsesprosess, og for eksterne som deltar i en anskaffelsesprosess som ledes av UiO.

Ansatte som har spørsmål til retningslinjene bes kontakte nærmeste leder eller Seksjon for innkjøp.

1. Innledning

Offentlige anskaffelser medfører noen særlige risikoer som det er viktig å være bevisst på. Disse etiske retningslinjene er med på å synliggjøre hvilke risikoer som finnes, samt forebygge, avdekke og korrigere avvik. Retningslinjene fungerer i samspill med UiOs anskaffelsesstrategi, rutiner for internkontroll, aktsomhetsvurderinger og en risikobasert oppfølging av våre avtaleleverandører.

Til sammen skal våre retningslinjer og rutiner bidra til at UiO opptrer med stor integritet, slik at allmennheten har tillit til at offentlige anskaffelser skjer på en samfunnstjenlig måte, samt forebygge uetisk adferd og korrupsjon i forbindelse med anskaffelser.

Retningslinjene har sitt utspring i allmenngyldige etiske verdier og normer som for eksempel rettferdighet, rolleklarhet, integritet, lojalitet, ærlighet, pålitelighet, sannferdighet og at man skal behandle andre slik man selv ønsker å bli behandlet.

2. Intern risiko i anskaffelsesprosessen

Ved offentlige anskaffelser er det blant annet risiko for:

- Feil bruk av offentlige midler
 - o Undersøkelser viser at mellom 3 og 5 prosent av innkjøp i offentlige virksomheter ikke dekker noen behov eller fører til noen forbedringer
 - o Sentral innkjøpsfunksjon har som formål å forebygge slike kjøp, spesielt i planleggings- og oppfølgingsfasen
- Påvirkning / korrupsjon
 - o Der det er muligheter til vinning vil det være en risiko for at noen ønsker å sette seg i en gunstig posisjon ved «lysskye» eller ulovlige midler. Under dette kommer også interesseblanding av ulik art
- Svindel og bedrag
 - o Det avdekkes feilfakturerings og overfakturerings. Mye av dette fanges opp gjennom avtaleoppfølging, samt rutiner i forbindelse med betaling

Hovedgrepet for å forebygge, avdekke og korrigere de nevnte avvikene er blant annet rutiner, retningslinjer og internkontroll.

3. Forventninger til den enkelte som deltar i en anskaffelsesprosess

3.1 Habilitetserklæring

Ansatte som deltar i en anskaffelsesprosess, skal vurdere sin habilitet i starten av prosessen og skrive under en habilitetserklæring etter mottak av tilbud. Det kan likevel til tider være vanskelig å fastslå om det faktisk foreligger en interessekonflikt. Ved minste tvil må problemstillingen drøftes med nærmeste overordnede.

3.2 Den enkeltes ansvar å vurdere egen habilitet

At en person er inhabil eller ”ugild” i rettslig forstand, betyr at det foreligger omstendigheter som er egnet til å svekke tilliten til om vedkommende er upartiskhet i en bestemt sak. Det er den ansattes ansvar å vurdere sin egen habilitet i en anskaffelse. Dersom det er tvil om den ansattes habilitet, er det nærmeste overordnede som tar den endelige avgjørelsen.

3.3 Interessekonflikter og integritet

UiOs ansatte skal ikke søke å oppnå fordeler for seg selv eller nærstående personer som gjør at det kan stilles spørsmål ved deres integritet.

UiOs ansatte kan heller ikke i den forberedende fasen ta del i, eller søke å påvirke en anskaffelse, gjennom beskrivelser og beslutninger av et anskaffelsesbehov som kan oppfattes som, eller forårsake en interessekonflikt. Det kan gjelde en personlig interesse i anskaffelsen, økonomisk eller på annen måte, direkte eller ved nærstående personer.

Ansatte må ikke ta del i eller påvirke anskaffelser til UiO fra eget eller nærstående personers firma. Hvis innkjøp planlegges gjort fra firma hvor anskaffelsesrådgiver vet at UiO-ansatte har interesser, skal personen fratre anskaffelsesprosessen og utnevne en passende stedfortreder.

3.4 Likebehandling av leverandører ifm. tidligere deltakelse i forsknings- og utviklingsprosjekter

Det er viktig å opptre med stor varsomhet i forsknings- og utviklingsprosjekter for å unngå at håndteringen av prosjektene blir sammenblandet med eventuelle senere anskaffelser, jfr. UiOs regler om habilitet, gaver og sponning. Erfaringene fra slike prosjekter kan brukes i utformingen av kravspesifikasjoner i anskaffelsesprosess, men leverandørene fra utviklingsprosjektene kan da ikke trekkes inn på en måte som diskriminerer, fører til brudd på likebehandlingsprinsippet, forhindrer en leverandør å delta i konkurransen eller på annen måte begrenser eller utelukker reell konkurranse.

3.5 Kameraderi

Kameraderi tolereres ikke ved UiO. Kameraderi gjenkjennes der man tilgodeser venner og gamle kjente ved anskaffelser og anbud. Dette kalles ifølge Transparency International Norge for vennskapskorupsjon.

3.6 Korrupsjon

Korrupsjon defineres som misbruk av makt i betrodde stillinger for privat gevinst. Disse vises i form av bestikkelser av ulik grad og personlige goder.

Korrupsjon og påvirkningshandel er straffbart i henhold til straffeloven. Både enkeltindividet og foretaket kan straffes med fengsel eller bøter.

4. Rollen til Seksjon for innkjøp

Seksjon for innkjøp har et faglig ansvar for å lede og veilede UiOs ansatte ved gjennomføring av anskaffelsesprosesser etter gjeldende regelverk.

Seksjon for innkjøp (SI) er en del av Avdeling for økonomi- og virksomhetsstyring (ØVA) og skal ved hjelp av gode innkjøp bidra til økt verdiskapning både for UiO og samfunnet for øvrig.

Seksjon for innkjøp har en rådgivende og veiledende rolle i møte med enheter ved universitetet slik dagens ansvarsstruktur er. Dette betyr at hver enhet står ansvarlig for eget innkjøp når det gjelder økonomi, planlegging og forvaltning.

UiOs anskaffelsesrådgivere har høy innkjøpsfaglig kompetanse og gjennomfører alle anskaffelser etter gjeldende lover med tilhørende forskrifter samt egne anskaffelsesprinsipper. Målet til Seksjon for innkjøp er å veilede og gi støtte til enheter på en best mulig måte slik at innkjøpene utføres etter UiOs anskaffelsesprinsipper og regelverket.

UiOs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis

UiOs prinsipper for bærekraftig anskaffelsespraksis viser hvordan vi arbeider med våre leverandører for å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø i leverandørkjeden.

Videre beskriver det hvilke minstekrav om bærekraftig forretningspraksis UiO stiller til våre leverandører.

Ansatte eller leverandører som har spørsmål om prinsippene bes kontakte Seksjon for innkjøp.

1. Risiko ved kjøp av varer og tjenester

UiO har en betydelig innkjøpsvirksomhet og handler varer og tjenester i mange ulike markeder. Av den grunn er det viktig å ha et etisk og bevisst forhold til hvilken risiko vår handel medfører, og hvordan vi kan bidra til bærekraftig utvikling.

UiO erkjenner at vår virksomhet kan ha negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø. Dette er utfordringer som UiO ikke er alene om, men som vi deler med andre organisasjoner som kjøper varer og tjenester i markeder der det finnes risiko knyttet til blant annet:

- Anstendig arbeid og arbeidsvilkår
- Menneskerettigheter
- Miljøpåvirkning
- Klimagassutslipp
- Korrupsjon
- Dyrevelferd

UiO, inkludert alle ansatte, skal aldri tilby eller motta ulovlige eller urettmessige pengegaver eller andre godtgjørelser for å oppnå forretningsmessige eller private fordeler for egen del eller fordeler for kunder, agenter eller leverandører.

2. Aktsomhetsvurderinger

For å stanse, forebygge og redusere negativ påvirkning i leverandørkjeden jobber UiO aktivt med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig anskaffelsespraksis. Dette er en risikobasert tilnærming for å respektere og ivareta mennesker, samfunn og miljø i vår egen virksomhet og i hele leverandørkjeden. Vi kartlegger hvilke områder det er størst risiko for negativ påvirkning, og stiller krav og gjør oppfølging av våre leverandører som er forholdsmessig og basert på identifisert risiko.

Tiltakene overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der våre aktiviteter forårsaker eller medvirker til negativ påvirkning på mennesker, samfunn eller miljø skal vi stanse denne aktiviteten, og vi vil søke å gjenopprette skaden. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppretting.

Aktsomhetsvurderinger:

- er forebyggende
- er risikobaserte og innebærer prioritering av alvorlig og sannsynlig negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø
- er dynamiske
- blir styrket gjennom involvering av interessenter
- flytter ikke ansvar
- samsvarer med internasjonale standarder for bærekraftig forretningspraksis
- avhenger av omstendighetene, for eksempel forretningsmodell, produktvalg, størrelse, posisjon i leverandørkjeden etc.
- inkluderer kontinuerlig kommunikasjon

3. Våre medlemskap og forpliktelser

UiO er medlem av og støtter organisasjoner som er spesialister på sine områder. Gjennom medlemskapene får UiO direkte tilgang til oppdatert og beste praksis på området. Det bidrar til å formidle oppmerksomhet og løsninger på en gjenkjennelig måte, samtidig som medlemskapene inneholder forpliktelser som bidrar til UiOs eget fokus og prioritering.

3.1 Etisk handel Norge

Som medlem i Etisk handel Norge gir UiO sin tilslutning til Etisk handel Norges vedtekter og prinsipperklæring (<https://etiskhandel.no/wp-content/uploads/2023/10/Prinsipperklæring-2022.pdf>). Disse inneholder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis som er basert på FN- og ILO konvensjoner og internasjonale standarder som dekker områdene menneskerettigheter, anstendig arbeid, miljø/klima, anti-korrupsjon og dyrevelferd.

UiO vil bruke vår innflytelse til å styrke oppslutningen og kunnskapen om etisk handel. Vi vil arbeide aktivt for en bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, dyr, samfunn og miljø innenfor det handlingsrommet loven til enhver tid tillater. Herunder:

- Ha strategier og retningslinjer som inkluderer en uttrykt forpliktelse til å respektere mennesker, dyr, samfunn og miljø.
- Jobbe aktivt med aktsomhetsvurderinger for bærekraftig forretningspraksis for å forhindre brudd på Etisk handel Norges prinsipper for bærekraftig forretningspraksis og bidra til varige forbedringer for mennesker, miljø og samfunn i leverandørkjeden. UiO skal være på et objektivt definert kvalitetsnivå, kalt basisnivå, i aktsomhetsvurderinger.
- Tilpasse vår innkjøpspraksis for å forbedre forhold for mennesker, dyr, samfunn og miljø i leverandørkjeden.
- Støtte opp om retten til fri fagorganisering og andre former for demokratisk valgt arbeidstakerrepresentasjon.
- Unngå handelspartnere som har aktiviteter i land som er pålagt handelsboikott av de forente nasjoner (FN) og/eller norske myndigheter. Dette gjelder også våre leverandører

Vi rapporterer årlig til Etisk handel Norge om aktiviteter, resultater og planer i forhold til forpliktelsene nevnt ovenfor, og vi gjør rapporten offentlig.

3.2 Stiftelsen Miljømerking Norge

Universitetet i Oslo er med i «Nettverk for miljømerket innkjøp». Gjennom vårt medlemskap anerkjenner vi viktigheten av gode og helhetlige miljømerker. UiO ønsker gjennom krav og kriterier i våre anskaffelser å øke andelen miljømerkede innkjøp.

Vi forplikter oss til å prioritere kjøp av miljømerker av «type 1» for varer og tjenester der dette finnes. Type 1 miljømerker er merker som er basert på etterprøvbare kriterier som er utviklet i en åpen og gjennomsiktig prosedyre, er uavhengige fra spesifikke bransjer eller leverandører og verifisert av en tredjepart.

Svanemerket er det offisielle nordiske miljømerket, og er et eksempel på et type 1 miljømerke som dekker hele livssyklusen, fra råmateriale, produksjon og bruk til resirkulering og avhending. Ved å etterspørre Svanemerket eller tilsvarende merkeordninger sikrer UiO at vi kjøper inn de miljømessig beste produkter og tjenester innen den enkelte innkjøpskategori.

3.3 Transparency International Norge (TI)

Universitetet i Oslo er medlem av Transparency International Norge (TI) for å støtte deres arbeid med å bekjempe korrupsjon, og bygge kompetanse i egen organisasjon. Verdien som kjennetegner Transparency International og som UiO også støtter opp om er åpenhet, integritet, pålitelighet, solidaritet, rettferdighet og demokrati.

4. Krav og forventninger til leverandører

Samtlige anskaffelser som gjennomføres ved UiO stiller krav om at leverandører skal overholde vår Code of Conduct. Dette er prinsipper for bærekraftig forretningspraksis som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø. UiO forventer at våre leverandører og samarbeidspartnere arbeider målrettet og systematisk for etterlevelse av disse.

Våre leverandører skal:

- Opptre lojalt overfor UiO som oppdragsgiver og overholde kontraktsvilkårene.
- Følge våre etiske retningslinjer, herunder prinsipper for bærekraftig forretningspraksis (Code of Conduct).
- Arbeide aktivt med aktsomhetsvurderinger, det vil si: gjøre egne risikokartlegginger for negativ påvirkning på mennesker, samfunn og miljø, og stanse, forebygge og redusere slik påvirkning. Tiltakene må overvåkes og vurderes effekten av, og kommuniseres til de berørte. Der leverandøren er ansvarlig for den negative påvirkningen/skaden er leverandøren også ansvarlig for gjenoppbygging.
- Vise vilje og evne til kontinuerlig forbedring for mennesker, samfunn og miljø gjennom samarbeid.
- På oppfordring fra Universitetet i Oslo kunne dokumentere hvordan de selv, og eventuelt underleverandører, arbeider for å etterleve retningslinjene.

UiO setter høye krav til leverandørens integritet knyttet til bevissthet rundt etisk handel, bestikkelser, korrupsjon og all annen form for uetisk atferd, eller tegn til det, i enhver anskaffelsesprosess.

Dersom leverandøren, etter gjentatte henvendelser, ikke viser vilje eller evne til å etterleve retningslinjer for leverandører, kan UiO heve inngått kontrakt.

4.1 Code of Conduct – Prinsipper for bærekraftig forretningspraksis for UiOs leverandører

Prinsippene for bærekraftig forretningspraksis for UiOs leverandører er basert på FN- og ILO-konvensjoner. De angir minimums- og ikke maksimumsstandarder som våre leverandører skal følge.

Lovgivningen på produksjonsstedet skal respekteres. Der hvor nasjonale lover og reguleringer dekker samme tema som disse retningslinjene, skal den høyeste standarden gjelde.

1. Tvangsarbeid/slavearbeid (ILO konvensjon nr. 29 og 105)

- 1.1. Det skal ikke forekomme noen form for tvangsarbeid, slavearbeid eller ufrivillig arbeid.
- 1.2. Arbeidere skal ikke måtte levere depositum eller identitetspapirer til arbeidsgiver og skal fritt kunne avslutte arbeidsforholdet med rimelig oppsigelsestid.

2. Fagorganisering og kollektive forhandlinger (ILO konvensjon nr. 87, 98, 135 og 154)

- 2.1. Arbeidere skal uten unntak ha rett til å slutte seg til eller etablere fagforeninger etter eget ønske, og til å forhandle kollektivt. Arbeidsgiver skal ikke blande seg inn i, hindre eller motarbeide fagorganisering eller kollektive forhandlinger.
- 2.2. Fagforeningsrepresentanter skal ikke diskrimineres eller hindres i å utføre sitt fagforeningsarbeid.
- 2.3. Dersom retten til fri organisering og/eller kollektive forhandlinger er begrenset ved lov, skal arbeidsgiveren legge til rette for, og ikke hindre alternative mekanismer for fri og uavhengig organisering og forhandling.

3. Barnarbeid (FNs konvensjon om barnets rettigheter, ILO konvensjon nr. 138, 182 og 79, ILO anbefaling nr. 146)

- 3.1. Minstealder for arbeidere skal ikke være mindre enn 15 år og i tråd med nasjonal minstealder for ansettelse, eller; minstealder for obligatorisk skolegang, med høyeste alder som gjeldende. Dersom lokal minstealder er satt til 14 år i tråd med unntaket i ILO konvensjon 138, kan dette aksepteres.
- 3.2. Nyrekruttering av barnarbeidere i strid med ovennevnte minstealder skal ikke finne sted.
- 3.3. Barn under 18 år skal ikke utføre arbeid som er til skade for deres helse, sikkerhet eller moral, inkludert nattarbeid.
- 3.4. Det skal etableres handlingsplaner for snarlig utfasing av barnarbeid som er i strid med ILO-konvensjonene 138 og 182. Handlingsplanene skal dokumenteres og kommuniseres til relevant personale og andre interessenter. Det skal legges til rette for støtteordninger hvor barn gis mulighet til utdanning inntil barnet ikke lenger er i skolepliktig alder.

4. Diskriminering (ILO konvensjon nr. 100 og 111 og FNs Kvinnediskrimineringskonvensjon)

- 4.1. Det skal ikke forekomme diskriminering når det gjelder ansettelse, avlønning, opplæring, fremmelse, oppsigelse eller pensjonering basert på etnisk tilhørighet, kaste, religion, alder, uførhet, kjønn, sivil status, seksuell legning, fagforeningsarbeid eller politisk tilhørighet.

4.2. Det skal etableres vern mot seksuelt påtrengende, truende, fornærmende eller utnyttende adferd, og mot diskriminering eller oppsigelse på usaklig grunnlag, f. eks ekteskap, graviditet, foreldrestand eller status som HIV-smittet.

5. Brutal behandling (Menneskerettighetserklæringen/UDHR)

5.1. Fysisk mishandling eller avstraffelse, eller trussel om fysisk mishandling er forbudt. Det samme gjelder seksuelt eller annet misbruk og andre former for ydmykelser.

6. Helse, miljø og sikkerhet (ILO konvensjon nr. 155 og anbefaling nr. 164)

6.1. Det skal arbeides for å sikre arbeidere et sikkert og sunt arbeidsmiljø. Farlige kjemikalier og andre stoffer skal håndteres forsvarlig. Nødvendige tiltak skal iverksettes for å forhindre og minimere ulykker og helseskader som resultat av, eller relatert til, forhold på arbeidsplassen.

6.2. Arbeidere skal ha jevnlig og dokumentert opplæring i helse og sikkerhet. Helse- og sikkerhetsopplæring skal gjentas for nyansatte og omplasserte arbeidere.

6.3. Arbeidere skal ha tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann. Hvis relevant, skal arbeidsgiver også besørge tilgang til fasiliteter for trygg oppbevaring av mat.

6.4. Hvis arbeidsgiver tilbyr losji, skal dette være rent, sikkert, tilstrekkelig ventilert og med tilgang til rene sanitærfasiliteter og rent drikkevann.

7. Lønn (ILO konvensjon nr. 131)

7.1. Lønn til arbeidere for en normal arbeidsuke skal minst være i tråd med nasjonale minstelønnsbestemmelser eller bransjestandard, den høyeste gjelder. Lønn skal alltid være tilstrekkelig til å dekke grunnleggende behov, inkludert noe sparing.

7.2. Lønnsforhold og utbetaling av lønn skal være skriftlig avtalefestet før arbeidet påbegynnes. Avtalen skal være forståelig for arbeideren.

7.3. Fratrekk i lønn som disiplinærreaksjon tillates ikke.

8. Arbeidstid (ILO konvensjon nr. 1 og 14)

8.1. Arbeidstiden skal være i tråd med nasjonale lover eller bransjestandard, og ikke overstige arbeidstid i samsvar med gjeldende internasjonale konvensjoner. Normal arbeidstid per uke skal vanligvis ikke overstige 48 timer.

8.2. Arbeidere skal ha minst én fridag per 7 dager.

8.3. Overtid skal være begrenset og frivillig. Anbefalt maksimum overtid er 12 timer per uke, dvs. samlet arbeidstid på 60 timer per uke. Unntak fra dette kan aksepteres dersom det er regulert av en kollektiv avtale eller nasjonal lov.

8.4. Arbeidere skal alltid ha overtidstillegg ved arbeidstid over normal arbeidstid (se punkt 8.1 over), minimum i tråd med gjeldende lover.

9. Regulære ansettelser

9.1. Forpliktelser overfor arbeidere, i tråd med internasjonale konvensjoner, nasjonale lover og regler om regulære ansettelser skal ikke omgåes gjennom bruk av korttidsengasjementer (som bruk av kontraktsarbeidere, løsarbeidere og dagarbeidere), underkontraktører eller andre arbeidsrelasjoner.

9.2. Alle arbeidere har krav på arbeidskontrakt på et språk de forstår

9.3. Lærlingeprogram skal være klart definert med hensyn til varighet og innhold.

10. Marginaliserte befolkningsgrupper

10.1. Produksjon og bruk av naturressurser skal ikke bidra til å ødelegge ressurs- og inntektsgrunnlag for urfolk eller andre marginaliserte befolkningsgrupper, for eksempel ved å beslaglegge store landarealer, uforsvarlig bruk av vann eller andre naturressurser som befolkningsgruppene er avhengig av.

11. Miljø

11.1. Negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden. I tråd med føre var-prinsippet skal det gjennomføres tiltak for kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensing, bruk av skadelige kjemikalier, sprøytemidler og for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, og bevaring av biologisk mangfold.

11.2. Nasjonal og internasjonal miljølovgivning og -reguleringer skal overholdes og relevante utslippstillatelser skal innhentes.

12. Korrupsjon

12.1. Alle former for bestikkelser er uakseptabelt, så som bruken av alternative kanaler for å sikre illegitime private eller arbeidsrelaterte fordeler til kunder, agenter, kontraktører, leverandører eller deres tilsatte samt offentlige tjenestemenn/-kvinner.

13. Dyrevelferd

13.1. Dyrevelferd skal respekteres. Tiltak bør iverksettes for å minimere negativ påvirkning på produksjonsdyrs og arbeidsdyrs velferd.

13.2. Nasjonal og internasjonal dyrevelferdslovgivning og -reguleringer skal overholdes.

VEDLEGG C - Kjøp fra israelske selskaper fra 1.1.2024 til og med 30.9.2025

Administrasjonen har gått gjennom avtaleregister og leverandørreskontro (oversikt over alle aktive leverandører UiO kjøper fra).

Gjennomgangen viser at UiO fra 1.1.2024 til og med 30.9.2025 har kjøpt varer og tjenester fra 4 ulike israelske Leverandører:

Enhet	Leverandørmavn	Beløp NOK inkl.mva
Laboratorium for synaptisk fysiologi	ALOMONE LABS LTD (EUR)	kr 11 568,40
Avdeling for mikrobiologi	PROSPEC TANY TECHNOGENE LTD (USD)	kr 10 529,23
Nevrologisk avdeling	ALOMONE LABS LTD (EUR)	kr 9 360,97
Psykologisk institutt	OPTOACOUSTICS LTD (EUR)	kr 32 602,35
LOS - Seksjon for forskning og innovasjon	ENSPIRE SCIENCE LTD (NOK)	kr 95 594,00
Total 2024		kr 159 654,95
Seksjon for fysiologi	PROSPEC TANY TECHNOGENE LTD (USD)	kr 11 861,43
Psykologisk institutt	OPTOACOUSTICS LTD (EUR)	kr 46 680,30
Total 1.1.2025-30.9.2025		kr 58 541,73

ALOMONE LABS LTD er en ledende utvikler, produsent og leverandør av pålitelige forskningsverktøy for membranproteiner. Selskapet ble grunnlagt i 1989 og har hovedkontor i Jerusalem, Israel.

PROSPEC-TANY TECHNOGENE LTD. er et israelsk bioteknologiselskap som spesialiserer seg på produksjon og distribusjon av rekombinante proteiner, antistoffer og andre biologiske komponenter til forskningsformål. De leverer til akademiske institusjoner, farmasøytisk industri og sykehus over hele verden. Selskapet er lokalisert i Rehovot og Ness-Ziona, som begge ligger innenfor Israels internasjonalt anerkjente grenser (før 1967).

ENSPIRE SCIENCE LTD er et ledende konsulent- og opplæringsselskap med ekspertise innen europeisk forskningsfinansiering. Selskapet tilbyr tjenester til forskningsinstitusjoner, sykehus og teknologiselskaper for å maksimere potensialet i deres forskningsprosjekter. Selskapet har hovedkontor i Tel Aviv, Israel.

OPTOACOUSTICS LTD er et privat selskap som ble grunnlagt i 2006 og er basert i Or Yehuda (Tel Aviv), Israel. Selskapet er anerkjent som verdensledende innen innovative og høytytende optiske fiberbaserte lyd- og vibrasjonsløsninger for medisinske og industrielle applikasjoner.

Det finnes ingen indikasjoner på at selskapene opererer i okkuperte områder, leverer produkter til militære formål, eller har produksjonsanlegg i bosetninger. Vi har oppsummert ingen indikasjoner på at disse virksomhetene har produsert/levert sine varer fra okkupert område.

MØTEREFERAT

IDF-møte sentralt – ekstraordinært

Saksnr.: 2025/1128

Sted: LSH Møterom 3 (1003)

Dato: 26.11.2025

Til stede:

Fra arbeidsgiversiden:

Arne Benjaminsen
Johannes Falk Paulsen
Elisabeth Pedersen Lange
Anders Willand Skumsnes
Marianne Midthus Østby
Jørgen Kjøllesdal
Erlend Ditlefsen Aag

Universitetsdirektør
Assisterende universitetsdirektør
Organisasjons- og personaldirektør
Innkjøpsjef (ØVA)
Seksjonssjef – Seksjon for HR (OPA)
Referent
Referent

Fra arbeidstakersiden:

Axel Hjelme
Ingunn Skjerve
Elisabeth Perioli Bjørnstøl
Niclas Johan Marius Berger
Mia Brunelle Jønnum

NTL
Forskerforbundet
Forskerforbundet
Akademikerne
VHVO

Meldt forfall: Parat

Merknader til innkalling eller dagsorden: Nei

Agenda

Sak 1) Bærekraftig anskaffelsespraksis ved UiO – Drøfting

Arbeidsgiver presenterte saken.

Kommentarer:

NTL viste til sine kommentarer sist saken ble behandlet i IDF 16. oktober og påpekte at det viktigste i saken er håndhevingen av retningslinjene, og at UiO faktisk gjennomgår potensielt problematiske leverandører. **NTL** støttet videre arbeidsgiver at det er viktig med et vidt perspektiv, da det også er flere alvorlig konflikter og brudd på menneskerettigheter rundt om i verden, men påpekte at den pågående konflikten i Gaza og innkjøp fra Israel ikke er til hinder for en bredere etterlevelse, men en kilde til læring, og at den tvinger frem en større bevissthet rundt etiske innkjøp og anskaffelser også fra andre konfliktsoner.

Arbeidsgiver fortalte at UiO nå setter opp gode systemer for aktsomhet som kan benyttes for ulike situasjoner. I tillegg skjerper UiO den generelle innkjøpsrutinen. Arbeidsgiver påpekte videre at utover institusjonelle innkjøp og anskaffelser, dukker en annen problemstilling opp, som knytter seg til innkjøp gjort av den enkelte ansatte, og håndhevingen av dette. Et eksempel, som også er nevnt i saksnotatet, er

UNIVERSITETET I OSLO

Airbnb. Selskapet er på listen over selskaper man skal vise særlig årvåkenhet ovenfor i den årlige rapporten for 2025 fra FN's høykommissær for menneskerettigheter til Menneskerettighetsrådet. UiO vil gå ut med informasjon om at ansatte ikke skal benytte denne typen selskaper. Arbeidsgiver reiste spørsmålet om hva UiO skal gjøre i situasjoner hvor ansatte benytter for eksempel Airbnb. Arbeidsgiver mente det kan være utfordrende å avvise krav om å få refundert kostnadene dersom ansatte benytter Airbnb, både fordi selskapet dekker en stor del av utleiemarkedet enkelte steder, men også fordi informasjon ut til ansatte kan svikte i en så stor organisasjon som UiO. Det ble vist til at flere av UiOs ansatte drar på lengre opphold i utlandet, og at det er mange årsaker til at et enkelt hotellrom ikke er et ønskelig sted å bo over tid. Arbeidsgiver ønsket innspill om man burde ha en hovedregel, men at man håndterer unntak samt kontrollerer med stikkprøvekontroll. Arbeidsgiver åpnet for innspill.

Forskerforbundet mente det er fint at man kan diskutere unntak. Utleiemarkedet i Beijing ble trukket frem som eksempel, hvor forskjellen i månedsleie kan være store, og at Airbnb er et billigere alternativ. Forskerforbundet mente UiO kan ha en diskusjon rundt enkeltstående reiser.

Akademikerne var enige i prinsippet arbeidsgiver kom med, og mente ansatte må være trygge på at kostnadene dekkes. Akademikerne mente det derfor vil være viktig å være tydelig i forkant og samtidig være åpne for unntak.

NTL støttet intensjonen om å unngå leverandører som bryter med retningslinjene. Videre påpekte NTL at det først og fremst er et institusjonelt ansvar, ikke individets ansvar. NTL mener arbeidsgiver må sørge for tydelig informasjon i hele organisasjonen om at Airbnb skal unngås. NTL spurte om arbeidsgiver er inne i forkant av sakene hvor en ansatt skal bo et sted over lang tid.

Arbeidsgiver svarte NTL at det typisk vil innvilges en søknad om boutgifter, og at den ansatte mottar en pott med penger for oppholdet. Resultatet av høyere boutgifter vil kunne gå utover andre ting. Arbeidsgiver var videre enige med NTL i at det først og fremst er et institusjonelt ansvar. Videre mente arbeidsgiver at håndhevingen av en slik rutine, må ha nødvendig rom for skjønn.

NTL spilte inn at i de tilfellene det gis en forhåndsgodkjenning av reiseutgifter, bør det i lokale retningslinjer presiseres at Airbnb ikke bør benyttes iht. UiOs innkjøpsregelverk.

Forskerforbundet mente det vil være viktig å være tydelig på hva hovedregelen er, og hva unntakene er. Dette mente de må organiseres tydelig på en måte som gjør det oversiktlig.

Arbeidsgiver avsluttet med å si at listene over selskaper som ikke skal benyttes er dynamiske, og UiO vil følge med på utviklingen og oppdatere rutiner iht. oppdaterte lister, og takket for innspill.

Saken er drøftet.

Med hilsen

Saksbehandler:

Erlend D. Aag, erlend.aag@admin.uio.no

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Stans i kjøp av tjenester fra Airbnb

Når Universitetet i Oslo refunderer ansatte eller gjester for bruk av Airbnb, i Norge eller i utlandet, bryter UiO sine egne etiske retningslinjer. UiO bruker disse retningslinjene for å inkludere eller utelukke selskaper, og de kan også bruke dem for å kansellere en kontrakt når selskapet bryter vilkårene i kontrakten.

Airbnb bryter UiOs etiske retningslinjer for ansvarlig anskaffelsespraksis på grunn av sin forretningsmessige involvering i de ulovlige bosetningene på Vestbredden. Dette ble bekreftet av rektor Ragnhild Hennum på universitetsstyremøtet 28.10.2025. På samme møte poengterte rektoren at UiO ikke har en leverandørkontrakt med Airbnb. Hvorvidt UiO har en leverandørkontrakt eller ikke med et selskap, er ikke styrende for universitetets forhold til sine ansatte. Fraværet av leverandørkontrakt hindrer ikke UiO i å ikke refundere Airbnb-utgifter. Universitetets penger bør ikke brukes på tjenester som universitetet, basert på egne etiske retningslinjer, har bestemt er uetiske. Assisterende universitetsdirektør Johannes Falk Paulsen bekreftet på samme møte at det er mulig for universitetsstyret å vedta at universitetet ikke skal refundere Airbnb-utgifter.

I de etiske retningslinjene står det at “UiOs etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt gjelder for alle ansatte ved alle former for innkjøp og leverandørkontakt, både innenfor og utenfor rammeavtale” [1]. Dermed dekkes ansattes bruk av, og universitetets refusjon av, Airbnb-tjenester av disse retningslinjene.

Det er ikke hjemmel i retningslinjene, anskaffelsesreglementet eller tariffavtalene for at universitetet skal gjøre unntak for Airbnb. Universitetet bør avslutte praksisen med å refundere ansatte for bruk av Airbnb, og gjøre det klart for ansatte at dette vil være universitetets praksis inntil selskapet kan bevise at de er i stand til å operere i samsvar med universitetets etiske retningslinjer. Det holder ikke at UiO anbefaler at ansatte ikke benytter seg av Airbnb til tjenestereiser, samtidig som de refunderer utgifter når dette likevel gjøres.

Airbnb bruker sin plattform for å publisere annonser for korttidsutleie i israelske ulovlige bosetninger i de okkuperte palestinske områdene (OPT). Airbnb mottar gebyrer fra hver leiekontrakt (mellom 14 og 20 %). Dermed tjener Airbnb penger på forretningsaktiviteter i de israelske bosetningene, og bidrar med dette til å opprettholde okkupasjonen og de israelske bosettingene. Å bidra til å gjøre bosettingene lønnsomme for bosetterne gjennom utleie gjennom Airbnb, er medvirkning til krigsforbrytelsen ulovlig bosetting. Det er straffbart både etter Romavedtektene for ICC, og etter § 103 i den norske straffeloven sammenholdt med § 15 (medvirkning).

Den internasjonale domstolen (ICJ) slo fast i juli 2024 at Israels okkupasjon av palestinsk territorium, som inkluderer Vestbredden, er ulovlig, og at alle stater må forhindre handel eller investeringer som støtter denne okkupasjonen [2]. Siden 2020 har Airbnb vært en del av FNs liste over selskaper involvert i aktiviteter i de ulovlige israelske bosetningene (FNs svarteliste – som administrasjonen ved flere anledninger har fortalt universitetsstyret at de forholder seg til i sine aktsomhetsvurderinger) [3].

På grunn av Airbnbs aktiviteter i de ulovlige israelske bosetningene, er selskapet for tiden under kriminell etterforskning i Irland for brudd på folkerett [4], se også [5]. Det er inngitt rettslige klager mot Airbnb i Frankrike [6] og Storbritannia [7], basert på europeisk hvitvaskingslovgivning.

Forslag til vedtak

UiO forbyr inntil videre alle ansatte å kjøpe tjenester fra Airbnb, uavhengig av om kjøpet skal dekkes av UiO eller annen institusjon. Private reiser uten tilknytning til arbeid eller stilling omfattes ikke.

Kilder

[1] UiOs etiske retningslinjer for innkjøp og leverandørkontakt:

<https://www.uio.no/om/regelverk/etiske-retningslinjer/anskaffelser.html>

[2] Den internasjonale domstolen (ICJ) konkluderte i juli 2024 med at Israels okkupasjon av palestinske landområder er ulovlig, at okkupasjonen må opphøre og at andre stater ikke må bidra til å opprettholde okkupasjonen: <https://www.ohchr.org/en/press-releases/2024/07/un-commission-inquiry-welcomes-international-court-justice-advisory-opinion>

[3] Airbnb på FNs liste over selskaper involvert i aktiviteter i de ulovlige israelske bosetningene: [UN expands blacklist of companies linked to Palestinian rights violations | AP News](https://www.un.org/en/news/story/2024/07/airbnb-blacklist)

[4] Airbnb er under kriminell etterforskning i Irland for drift i israelske ulovlige bosetninger i de okkuperte palestinske områdene: <https://glanlaw.org/news/high-court-strikes-down-refusal-by-gardai-to-investigate-airbnb-for-alleged-complicity-in-war-crimes-linked-to-israeli-settlements/>

[5] Airbnb bruker sin plattform for å publisere annonser for korttidsutleie i israelske ulovlige bosetninger i de okkuperte palestinske områdene: <https://www.theguardian.com/world/ng-interactive/2025/feb/27/seized-settled-let-how-airbnb-and-bookingcom-help-israelis-make-money-from-stolen-palestinian-land>

[6] Rettslig klage mot Airbnb i Frankerrike: <https://www.france24.com/en/live-news/20251016-airbnb-and-booking-com-accused-in-france-over-israeli-settlement-listings>

[7] Rettslig klage mot Airbnb i Storbritannia: <https://morningstaronline.co.uk/article/legal-action-launched-over-airbnb-listings-illegal-israeli-settlements>